

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบัน เป็นแนวทางอีกประการหนึ่งที่จะช่วยสรุปความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับในมหาวิทยาลัย และศึกษาความคาดหวังหรือความต้องการของนิสิตนักศึกษาวาสอดคล้องกับประสบการณ์เหล่านั้นหรือไม่ ดังนั้น ในการวิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปฏิกริยานิสิตนักศึกษา การเปลี่ยนแปลงของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ลักษณะของนิสิตนักศึกษา ปัญหาและความต้องการของนิสิตนักศึกษา ตลอดจนทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อ อาจารย์ ผู้บริหาร สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย และกิจกรรมของสถาบัน ทั้งในส่วนที่เป็นกิจกรรมในหลักสูตรและนอกหลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และอธิบายข้อค้นพบเกี่ยวกับปฏิกริยานิสิตนักศึกษา ในหนังสือวิจัยจึงได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวมานำเสนอไว้ ดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับปฏิกริยานิสิตนักศึกษา

Feldman and Newcomb (1970: 325) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาอยู่ในสถานอุดมศึกษา จะได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ และได้รับอิทธิพลรวมทั้งประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดปฏิกริยา ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ส่วน Mueller (1961: 95, 101) ได้กล่าวถึงปฏิกริยานิสิตนักศึกษาวา มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งที่สามารถปรับพฤติกรรมหรือบั้นเยาวชนให้เป็นที่ไปตามแบบที่ต้องการ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงเขาเหล่านั้นในมหาวิทยาลัย และการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นจากการที่มหาวิทยาลัยให้ประสบการณ์แก่พวกเขา โดยการจัดสิ่งแวดล้อม และโปรแกรมการเรียน แลวนิสิตนักศึกษามีปฏิกริยาต่อสิ่งเหล่านั้น ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนิสิตนักศึกษาทั้งด้านกายภาพ จิตใจ และวิชาการ ดังนั้น การที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องฟังนิสิตนักศึกษาวาเขา มีปฏิกริยาอย่างไรต่อสิ่งเหล่านั้น และโดยเหตุที่นิสิตนักศึกษายู่ในวัยที่มีพลังทางกายภาพสูง มีความ

ต้องการที่จะทำอะไรหลายสิ่งหลายอย่าง มหาวิทยาลัยจึงควรมีวิธีทำอย่างไรที่จะทะลอมพลัง
 เหล่านี้ให้กระทำในสิ่งที่พึงประสงค์ ตัวอย่างเช่น กรณีที่นิสิตนักศึกษาต้องการอิสระ แต่
 มหาวิทยาลัยพยายามดึงนิสิตนักศึกษาให้อยู่ในกรอบของระเบียบวินัย จึงเป็นการขัดแย้งกัน ซึ่ง
 ก่อให้เกิดปฏิกิริยาของนิสิตนักศึกษาที่ขัดแย้งกับสิ่งที่มหาวิทยาลัยต้องการ การแสดงออกของ
 นิสิตนักศึกษาในลักษณะที่ต่อต้าน ก็เพราะไม่ต้องการเก็บกด นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่าง
 สิ่งที่มีอยู่ในอุดมการณ์กับความเป็นจริง เป็นสิ่งที่เยาวชนหรือบุคคลในวัยอายุ 20 ปีกว่า ๆ ยอม
 รับไม่ได้จึงก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่าง ๆ ขึ้น และบางครั้งเยาวชนพวกนี้มีความรู้สึกว่าจะต้องใช้
 พลังหรือรวมพลังกันบันดาลให้ความเป็นจริงเป็นไปตามอุดมการณ์

ในทัศนะของ Newcomb (1969, quoted in Miller and Prince 1976: 111) เขามีความเห็นที่
 ความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างนิสิตนักศึกษากับมหาวิทยาลัยจะ
 ก่อให้เกิดการต่อต้าน และทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลสูงต่อนิสิตนักศึกษาจะต้องไม่มีอะไรที่เก็บกดนิสิตนักศึกษา ระดับที่สมเหตุ
 สมผลของความเข้ากันไคระหว่างนิสิตนักศึกษากับมหาวิทยาลัยจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาเจริญ
 งอกงาม นอกจากนี้ Stern (1970, quoted in Miller and Prince: 110-111)
 ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับนิวโคมบ์ กล่าวคือ เขามีความเชื่อว่าความเข้ากันไคระหว่าง
 บุคคลกับสถาบันที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับสิ่งที่ได้รับจะทำให้เกิดความ
 สำเร็จ และความพึงพอใจ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานที่ขัดกัน หรือไม่คงที่
 ไม่นั่นคง จะก่อให้เกิดความคับข้องใจ และความเครียด

ความแตกต่างระหว่างบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยก็เป็นสิ่งสำคัญที่มี
 อิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษา Mueller (1961: 103-104) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ความแตกต่าง
 ระหว่างบุคคลจะทำให้ความต้องการ ขัดแย้ง และปัญหาของแต่ละคนแตกต่างกันไปในแต่ละ
 กลุ่ม และจะแตกต่างกันไปในช่วงเวลาของปีต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยแต่ละ
 แห่ง สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันจะให้นิสิตนักศึกษามีความต้องการ และประสบปัญหาที่แตก
 ต่างกันไปด้วย มหาวิทยาลัยจะไม่ประสบความสำเร็จในการจัดโปรแกรมการศึกษา ถ้าปราศ
 จากการคิดคำนึงถึงความต้องการของนิสิตนักศึกษา และความต้องการของนิสิตนักศึกษาบางครั้ง
 จะถูกมองข้ามไป คณาจารย์ และผู้บริหารหลายคนมีความเชื่อนิสิตนักศึกษาคือ ผู้ที่ต้องการ
 ความรู้มาก ๆ การเรียนอย่างหนักเป็นประสบการณ์ของเขาในมหาวิทยาลัย ความเชื่อนี้จึง

ทำให้เกิดความผิดพลาดในการเข้าใจปัญหาปัจจุบันของนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย จากความกดดันเหล่านี้ทำให้บุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมีปฏิกริยา หรือทำอะไรลงไปอย่างรุนแรง ปัญหาบางอย่างจะมีอยู่ตลอดเวลา 4 ปี ที่นิสิตนักศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย และบางอย่างจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็จะมีกระบวนการเปลี่ยนแปลง กระบวนการบางอย่างปรากฏในมหาวิทยาลัยหนึ่ง แต่อาจไม่ปรากฏในอีกมหาวิทยาลัยหนึ่ง ถ้าหากใช้เครื่องมือเดียวกันนี้ แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการที่เกิดขึ้นมาก็จะสามารถใช้เป็นเครื่องทำนายได้ว่าในสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมอย่างเดียวกันอาจจะก่อให้เกิดกระบวนการของปฏิกริยาอย่างนั้นอีก

สรุปจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นได้ว่า อิทธิพลของมหาวิทยาลัยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนิสิตนักศึกษาทั้งด้านกายภาพ จิตใจ และวิชาการ ปฏิกริยาของนิสิตนักศึกษาเกิดขึ้นจากการที่นิสิตนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างนิสิตนักศึกษากับมหาวิทยาลัยจะก่อให้เกิดการต่อต้าน และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษา และในทางตรงกันข้ามความเข้ากันได้ระหว่างนิสิตนักศึกษาและมหาวิทยาลัยจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ และประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะทำให้ความต้องการ ข้อขัดแย้ง และปัญหาของนิสิตนักศึกษาแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มและช่วงปี นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันจะทำให้นิสิตนักศึกษามีความต้องการและประสบปัญหาแตกต่างกันไปควย

การเปลี่ยนแปลงของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามักจะอยู่ในวัย 18-22 ปี หรือสูงกว่า พัฒนาการในช่วงวัยนี้กำลังอยู่ในช่วงที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว นิสิตนักศึกษาจึงพิจารณาตนเอง สิ่งแวดล้อมทางสังคม และลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ ในแง่ผลของการปะทะสัมพันธ์กับบุคคล สถาบัน รวมทั้งวิชาการที่ได้รับจากการศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดประสบการณ์ ในบางครั้งประสบการณ์จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไม่ว่าจะ เป็นผลจากการกระทำของตนเองหรือจากสภาพแวดล้อม ผลแห่งประสบการณ์นั้น อาจทำให้เรียนได้ง่ายขึ้น บังคับให้เรียนหรือก่อให้เกิดอุปสรรคในการเรียน (พรชูลี อาชวอรุณ 2525: 206) นอกจากนั้น Brown (1967: 23, 92-107) อ้างถึงใน พรชูลี อาชวอรุณ, บรรณาธิการ 2525: 252) ยังได้กล่าวถึง

นิสิตนักศึกษาไว้วางใจ

1. ลักษณะนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาสู่สถาบันมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่ออิทธิพลที่สถาบันมีต่อประสบการณ์ของเขา
2. เวลาที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นช่วงที่พัฒนาการที่มีนัยสำคัญต่าง ๆ เกิดขึ้นในตัวนิสิตนักศึกษา
3. โปรแกรมระดับอุดมศึกษามีโอกาสที่จะส่งอิทธิพลต่อประสบการณ์พัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษา
4. ปัจจัยในสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อกระบวนการ ใค้แก่ กลุ่มนิสิตนักศึกษา สถานที่พักอาศัย ณาจารย์ และประสบการณ์ภายในห้องเรียน
5. การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ของลักษณะเบื้องต้นของนิสิตนักศึกษากับความกดดันต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมของสถาบัน

นักการศึกษาบางคนมีความเห็นว่าชีวิตและการศึกษาในมหาวิทยาลัยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพในตัวนักศึกษาเพียงผิวเผินเท่านั้น เช่น ทำให้เกิดความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในการที่จะตัดสินพฤติกรรมของคนอื่น ซึ่งไม่เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานที่มีบทบาทในการเสริมสร้างรูปแบบชีวิตของนักศึกษา Jacob (1957: 53) กล่าวว่า มีเหตุผลที่ชี้ให้เห็นว่าแท้จริงแล้วระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น การเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เป็นมาตรฐานสำคัญ ซึ่งมีส่วนควบคุมชีวิตนักศึกษา เป็นไปได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น นักศึกษาอาจปรับปรุงความคิดเห็นต่าง ๆ มากมาย และเรียนรู้ที่จะอดกลั้น เพื่อที่จะเข้ากับคนอื่นที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไปได้มากขึ้น อาจสามารถพึ่งตัวเองได้มากขึ้น อาจเปลี่ยนแปลงการในเรื่องการประกอบอาชีพ แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นบุคคลเดิมซึ่งมีค่านิยม ความเชื่อพื้นฐานเป็นของตนเอง Jacob (1957: 49) มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยจะทำหน้าที่อบรมกล่อมเกล่า (socialization) มากกว่าที่จะทำให้ให้นักศึกษาใจกว้างขึ้น แต่นักศึกษาจะมีความเข้มงวดน้อยลง มีลักษณะเชิงสิทธิอันน้อยลง (less dogmatic) และลดมาตรฐานความเชื่อที่รุนแรงลง มีความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ต่อผู้ที่มีอำนาจมากขึ้น มั่นใจในตัวเองมากขึ้น พึ่งตัวเองได้มากขึ้น เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ลดอคติต่อคนต่างเชื้อชาติลง มีความยืดหยุ่นในเรื่องความเชื่อมากขึ้น

Brawer (1973: 50) กล่าวว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยดูเหมือนจะมีความอดกลั้นมากขึ้น (more tolerance) ระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัย แต่ก็เป็นที่น่าทึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับในมหาวิทยาลัย หรือว่าเป็นหนทางในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา ซึ่งอยู่ในวัยของการพัฒนา แต่จากการศึกษาของ Plant (1965: 67-75) ซึ่งศึกษากับกลุ่มนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยซานโจเซ (San Jose State College) และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นคนที่มีความพิการในระดับเดียวกันกับนักศึกษาเหล่านี้ แต่ไม่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เพราะข้อจำกัดในเรื่องที่ว่างในการรับเข้าศึกษา Plant พบว่า การมีใจกว้างเพิ่มขึ้น ลักษณะเชิงสิทธิอันลดลง และเชื้อชาตินิยมลดลง เกิดขึ้นในทั้ง 2 กลุ่ม แต่อย่างไรก็ดี Plant พบว่า การเปลี่ยนแปลงในตัวนักศึกษาดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ นักศึกษาซึ่งเรียน 4 ปี เปลี่ยนแปลงไปมากกว่านักศึกษาที่เรียน 2 ปี และนักศึกษาซึ่งเรียน 2 ปี เปลี่ยนแปลงไปมากกว่ากลุ่มเพื่อนซึ่งไม่ได้เข้าศึกษาเลย ดังนั้น แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นในตัวผู้เยาว์ทั้งหมดที่ Plant ศึกษา แต่คนที่ได้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะเปลี่ยนไปมากกว่า

ลักษณะของนิสิตนักศึกษา

วัยของผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาหรือที่เรียกว่า นิสิตนักศึกษานั้น เริ่มตั้งแต่อายุ 17-18 เป็นต้นไป จนถึงอายุ 21-22 ปี การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาช่วงสำคัญ เพราะช่วงของการศึกษาจะคลุมตั้งแต่การเริ่มต้นการเป็นผู้ใหญ่ และช่วงของการพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่จนถึงความเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ (ไพฑูริย์ สันลารัตน์ 2524: 39) ในระยะวัยที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลในวัยนี้มักจะมีอารมณ์อ่อนไหว ในขณะเดียวกันก็มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้างเพ้อฝัน และพร้อมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อถือ ในทางจิตวิทยาถือว่าวัยนี้เป็นวัยที่นิสิตกำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่มีสติปัญญาสูงกว่านิสิตทั่วไป การปฏิบัติตัวของนิสิตเหล่านี้จึงมีลักษณะพิเศษ ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ หรือระเบียบมหาวิทยาลัย รวมทั้งประเพณีของสังคม การที่มหาวิทยาลัยจะหวังให้นิสิตคอยฟังแต่คำสั่งจากผู้ใหญ่ หรือจะให้นิสิตรู้จักยับยั้งชั่งใจคิดเช่นผู้ใหญ่ย่อมเป็นไปได้ การปฏิบัติของมหาวิทยาลัยจะต้องสร้างความพอดีกับสภาวะทางจิตใจของนิสิต เพื่อเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาอารมณ์และบุคลิกภาพของตนเอง

อย่างสมบูรณ์ (ทองเรียน อมรชกุล 2525: 34)

จากการประชุมเชิงวิชาการ ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ไพฑูรย์ สีนารัตน์, บรรณาธิการ 2524: 8-9) ในหัวข้อลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ได้มีการแบ่งลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษาออกเป็น

1. แบ่งตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1.1 นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง และฐานะดี

1.2 นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง และยากจน

1.3 นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง และยากจน

2. แบ่งตามพื้นฐานทางจิตวิทยา

2.1 การพัฒนาการด้านร่างกายของนักศึกษาในระดับนี้ จะมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองได้

2.2 คำนึงจิตใจ มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น แต่การเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยในการแสดงออกมากนัก นอกจากนั้น นักศึกษาระดับนี้จะชอบการมีส่วนร่วม มีแรงจูงใจ และอุดมคติสูง

2.3 คำนึงสติปัญญา มีสติปัญญาฉลาด และฉลาดปานกลาง ส่วนนักศึกษาครู มีสติปัญญาระดับกลางส่วนใหญ่

2.4 พัฒนาการทางด้านสังคม จะชอบการรวมกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารกัน

2.5 พัฒนาการด้านบุคลิกภาพ เป็นไปตามค่านิยมของกลุ่มและเป็นไปตามภูมิภาค เช่น ชาวใต้มักมีความกล้า เป็นต้น นอกจากนั้น นักศึกษาระดับนี้มักไม่ค่อยมีความคิดริเริ่ม

2.6 การปรับตัว เป็นไปตามค่านิยมและมักมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว

สำหรับลักษณะการเรียนของนักศึกษานั้น มีลักษณะเฉื่อยชา รอรบอย่างเดียวยังเป็นส่วนใหญ่ เรียนเพื่อเกรด ต้องการจบเร็ว ๆ การเรียนเป็นงานประกอบเพราะชอบทำกิจกรรม

นอกจากนี้ยังได้มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของนิสิตในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ทพวงมหาวิทยาลัย 2518, อ้างจาก ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ 2524: 39-40) พบว่า ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยกว่าครึ่งเป็นผู้ที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีกว่าประชาชนโดยทั่วไป กล่าวคือ ร้อยละ 50 มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพค้าขาย หรือมีธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 20 มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพรับราชการ มีเพียงร้อยละ 5-7 เท่านั้น ที่บิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรม และนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ส่วนน้อย ร้อยละ 7.30 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านทัศนคติและค่านิยม นิสิตนักศึกษาจะมีทัศนคติและค่านิยมที่มีต่อตนเอง เพื่อน สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย และสังคมเป็นไปในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ นิสิตนักศึกษาจะเข้ามหาวิทยาลัยด้วยความตั้งใจ ตื่นเต้น ตื่นตา ตื่นใจ แต่มักจะเปลี่ยนไปในปีหลัง ๆ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ 2524: 43)

สำหรับการศึกษาลักษณะนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย พบว่ายังกระทำกันน้อยมาก แตกต่างกับในต่างประเทศซึ่งได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาเป็นอย่างมาก ดังเช่น Kauffman ได้ประมวลลักษณะนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้ 6 ลักษณะ กล่าวคือ

1. เป็นผู้ที่มีมาแสวงหาความรู้ และมุ่งมั่นตกลงปลงใจในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเขามีความเชื่อในศาสตร์นั้น ๆ เขาอยากจะเป็นความสัมพันธ์ของชีวิตจิตใจกับวิชาที่เรียน แต่มักจะผิดหวังเพราะไม่ได้พบเช่นนั้น
2. ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม (Social Security) เพราะบางครั้งเมื่อเขามาในมหาวิทยาลัยก็เกิดความรู้สึกเหมือนคนหลงทาง การที่เขาเข้ามหาวิทยาลัยเพราะเขานึกว่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้เขาได้คลายความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับทางบ้าน พยายามหาทางคิดทางบ้าน เพราะต้องการเป็นอิสระ จึงต้องการคนที่จะช่วยสนองความต้องการทางจิต หากคนที่ถูกใจเป็นเพื่อน
3. เป็นคนมีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดมคตินั้นเสีย เขาอยากที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และสนใจปัญหาของสังคม ซึ่งในค่านิยมมหาวิทยาลัยจะไม่ได้นึกถึงหรือเห็นความต้องการของเขา จึงไม่ได้คอยช่วยจัดประสบการณ์หรือเปิดโอกาสให้เขาได้ทดลองทำงาน ที่วิชาการศึกษาที่เรียนอยู่ในห้องเรียนกับชีวิตประจำวัน

4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะว่ามีสิ่งยั่วยุรอบด้านที่ผลักดันให้หันเหทิศทางไปทางอื่น กิจกรรมอื่น ๆ สนุกสนานกว่า ไม่ต้องกังวลเคอะครอนใจ และได้รับการบีบคั้นจากการเรียน เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็รู้สึกเสียใจ และผิดหวังมากจึงต้องหันความสนใจไปสู่ด้านอื่น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะนำไปสู่ปัญหาการเล่นการพนัน และการติดยาเสพติด ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อตัวเอง สังคม และประเทศชาติ

5. ต้องการค้นพบตนเอง (Seek for Self-Indentification) มีความเป็นตัวของตัวเอง แต่ส่วนใหญ่จะไม่พอใจในความปรารถนาและทุกสิ่งในตัวเองนัก นอกจากนี้การเรียนในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาบางประเภทไม่ได้ช่วยให้นักศึกษาได้ค้นพบความสามารถของตนเอง บางครั้งทำให้นักศึกษาเข้าใจผิดว่า ตนเองโง่มาก เพราะเพียงสาเหตุจากการสอบไล่ตกเพียง 1 วิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ ขึ้นมาได้

6. มีความซัดแย้ง และมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหาร ลักษณะของนิสิตนักศึกษาในคานนี้อาจเปลี่ยนไปในบางมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาของมหาวิทยาลัยบาง (to participate in decision-making) โดยการให้ผู้แทนนิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งจะทำให้เขาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องขึ้น เพราะเขาเชื่อว่าผู้แทนของเขามีความภักดีต่อกลุ่ม ดังนั้น ข้อมูลที่ได้ย่อมมีความเที่ยงตรง และสิ่งที่ผู้แทนของเขาทำย่อมตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้เป็นอย่างดี (Kuaffman, อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: 26-28)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ศึกษาสภาพนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับสภาพนิสิตนักศึกษาในปัจจุบันของประเทศไทย ได้สรุปไว้ว่า

นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มักจะรู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุกสิ่งรอบด้าน ไม่ว่าจะป็นกิจกรรมการเรียน หรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกอยากเรียน มีความตั้งใจในการศึกษา และอยากปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์

นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มักไม่ค่อยพอใจอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง และเป็น
ปฏิบัติของมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มักจะสงบเสงี่ยม ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน มีความเฉยเมยต่อสังคม
มหาวิทยาลัยและการเรียน อาจมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนสนิทที่พอจะเป็นที่ปรึกษาไปได้

นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่มสนใจ
เรื่องเกี่ยวกับงาน การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา
2527: 28)

ส่วนในประเทศไทยนั้น นักการศึกษาไทยคือ ทองเรียน อมรชุกุล (2525: 38-39)
ได้เสนอลักษณะของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันไว้ ดังนี้

นิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นนิสิตที่เริ่มเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย หวังความสำเร็จในเชิงวิชา
การ สนใจในการศึกษาหาความรู้ความคิดต่าง ๆ ต้องการเข้าใจตนเอง (Self-Under-
standing) เข้าใจปัญหาของโลก รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน แสวงหารูปร่างส่วนตัว
มีความเป็นมิตร ผูกพันอยู่กับเพื่อนและชอบรวมอยู่ในกลุ่ม เป็นผู้มีมนุษยธรรม สุภาพ เรียบร้อย
ให้ความคุ้มครองและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรู้สึกทั่วไปของนิสิตพวกนี้คือทั้งกลัวและตื่นเต้น
นิสิตปีที่ 1 นี้ จะสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย

นิสิตชั้นปีที่ 2 เริ่มเกิดความไม่พอใจมหาวิทยาลัย บางกรณีอาจมีความรู้สึกเฉย ๆ
เบื่อ ไม่นิยมยินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะพวกนี้ถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการ
เอาใจใส่จนกระทั่งนิสิตเกิดความรู้สึกขึ้นมาเองว่า ตนเองเป็นคนขาดความรับผิดชอบ ดังนั้น
ทางออกของนิสิตปีที่ 2 เหล่านี้ คือ การริเริ่มสร้างความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยขึ้นมาจนเกิด
เป็นวัฒนธรรมเพื่อนฝูงขึ้น (Peer Culture)

นิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตเหล่านี้จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองเป็นเอกลักษณ์
เฉพาะในลักษณะที่สูงมาก สำหรับกลุ่มนิสิตปีที่ 3 คุยกันเองจะมีความคิดเห็นแตกแยกออกไป
น้อยมาก มีความคิดเห็นไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มีค่านิยมคล้ายคลึงกัน และทุกคนจะมี
ส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ลักษณะที่คล้ายนิสิตปีที่ 2 คือ มีความไม่พอใจ -
มหาวิทยาลัยในค่านต่าง ๆ รวมทั้งมีข้อวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยด้วย

นิสิตชั้นปีที่ 4 พวกเขามีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย เขาจะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย แต่ไม่สนใจวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของนิสิต (Student Culture) รวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบประเพณีของนิสิตด้วยกันเอง โดยส่วนใหญ่แล้วจะสนใจกับเรื่องส่วนตัว เฉพาะอย่างยิ่งชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว

นอกจากนิสิตนักศึกษาจะมีความแตกต่างกันดังกล่าวข้างต้นแล้ว นิสิตนักศึกษายังมีลักษณะแบบการเรียนรู้ (Learning Style) แตกต่างกันด้วย ดังที่ Reichman and Grasha (1975) ได้แบ่งแบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาเป็น 6 แบบ คือ

1. แบบแข่งขัน (Competitive) นักศึกษาแบบนี้จะเรียนเพื่อให้ดีกว่าเพื่อนในชั้นเดียวกัน พวกนี้จะรู้สึกว่าเขาจะต้องแข่งกับนักศึกษาคนอื่น เพื่อให้ใครรางวัล เช่น คะแนนดี หรือความสนใจจากอาจารย์ เขาจะเห็นสถานการณ์ในห้องเรียนเป็นสถานการณ์ที่ต้องมีการแพ้และชนะ ซึ่งเขาจะต้องชนะเสมอ

2. แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนแบบนี้เชื่อว่าเขาจะเรียนได้มากที่สุด หากมีการแลกเปลี่ยนความคิด ความสามารถกับคนอื่น เขาจะร่วมมือกับอาจารย์และเพื่อน และชอบที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น นักศึกษาประเภทนี้จะเห็นห้องเรียนเป็นสถานที่สำหรับมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม รวมทั้งเป็นที่ให้ใคร่เรียนรู้อยู่ด้วย

3. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) นักศึกษาที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้ มีลักษณะซึ่งไม่สนใจในการเรียนเนื้อหาสาระในห้องเรียนแบบเดิม เขาจะไม่เข้ามามีส่วนร่วมกับเพื่อนและอาจารย์ในชั้นเรียน ไม่สนใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

4. แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของนักศึกษาแบบนี้ เป็นผู้ที่สนใจเขาห้องเรียน ตั้งใจเรียน เขาจะรับผิดชอบให้ตัวเองใคร่บอะไรมากที่สุดจากห้องเรียน และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมร่วมกับคนอื่นในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนมากที่สุด แต่ไม่สนใจมีส่วนร่วมกับส่วนที่นอกเหนือวิชาการ

5. แบบพึ่งพา (Dependent) นักศึกษาแบบนี้มีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องวิชาการน้อย เรียนเท่าที่ถูกกำหนดให้เรียน เขาจะเห็นอาจารย์และเพื่อนเป็นแหล่งของความรู้ และแหล่งสนับสนุน จะหาผู้ที่มีอำนาจเพื่อแนะนำและต้องการให้คนอื่นคอยบอกว่าเขาควรจะทำอะไร

6. แบบอิสระ (Independent) ผู้เรียนแบบนี้ออกคิดด้วยตัวเอง ชอบทำงานด้วยตัวเองและฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขาจะเรียนเนื้อหาที่เขารู้สึกว่ามีความสำคัญ และเป็นผู้ที่มั่นใจในความสามารถในการเรียนของตนเอง

เมื่อพิจารณาตามความมุ่งหมายในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เตือนใจ ชิววกัต (2516: 110-111) ได้แบ่งลักษณะของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาเพราะต้องการเรียน ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนในคณะ และมหาวิทยาลัยที่ชอบและสอบเข้าได้ หรือพวกที่สอบเข้าเรียนในคณะที่ไม่ชอบแต่มีความต้องการที่จะเรียน นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ เมื่อเข้ามาเรียนแล้วจะตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยวางไว้ มีความกระตือรือร้นในการศึกษา เพราะมีแรงจูงใจคือต้องการจะได้ปริญญาตรี

2. นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาเพราะความจำเป็น ได้แก่ พวกที่เข้ามามหาวิทยาลัยโดยฝืนความรู้สึกของตน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะถูกบังคับ ถูกกีดกันจากญาติพี่น้องบังคับให้เรียนในคณะที่ไม่ชอบ เพราะเป็นคณะที่พ่อแม่เคยเรียนหรือเป็นคณะที่หางานหาง่าย ถ้าไม่เรียนพ่อแม่ไม่พอใจไม่ให้เงินค่าใช้จ่าย เป็นต้น นิสิตนักศึกษาของไทยส่วนมากต้องพึ่งเงินค่าใช้จ่ายในเรื่องการศึกษาจากผู้ปกครอง จะไม่ทำงานในขณะที่เรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงนิสิตนักศึกษาที่เลือกเรียนตามเพื่อน เมื่อเข้าได้แล้วไม่ชอบเรียนในคณะที่สอบได้ นิสิตนักศึกษาประเภทนี้เมื่อเข้ามาเรียนบางครั้งก็สร้างปัญหาใหม่มหาวิทยาลัย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ไม่ตั้งใจเรียน (Never Learn) ไม่เกิดการเรียนรู้

นอกเหนือจากลักษณะของนิสิตนักศึกษาจะมีความแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ความแตกต่างที่สำคัญอีกประการหนึ่งในตัวของนิสิตนักศึกษาเอง คือ บุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา Jacob (1957: 90) กล่าวว่า บุคลิกภาพของนักศึกษาเมื่อแรกเข้ามาในมหาวิทยาลัย และแนวโน้มของบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้ามามหาวิทยาลัยแล้ว มีส่วนอย่างมากต่อปฏิกริยาของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อ บุคคล และสถาบัน

ความคาดหวังและความต้องการของนิสิตนักศึกษา

Tim Steward (1986, Lecture) นักจิตวิทยาชาวสกอต ไทกลาวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ในแง่ของการศึกษาว่า พฤติกรรมและปฏิกิริยาของมนุษย์เกิดจากความต้องการทั้งสี่ Maslow (1968, อ้างถึงใน ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2527: 2) ได้อธิบายว่า ความต้องการของมนุษย์มีขั้นตอนต่อเนื่องกันจากความต้องการพื้นฐานชั้นแรกสุดไปจนถึงขั้นสูงอย่างน้อย 5 ชั้นด้วยกัน ความต้องการพื้นฐานชั้นแรกที่สุด คือ ความต้องการด้านสรีระ (Physiological need) ได้แก่ ความต้องการสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อากาศ น้ำ อาหาร การพักผ่อน และการออกกำลังกาย เป็นต้น ต่อไปเป็นความต้องการความปลอดภัย (Safety need) คือ ความต้องการพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ลำดับต่อมาคือ ความต้องการความรักและผูกพัน (Love and belonging need) ได้แก่ ความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับ มีกลุ่ม มีพวกที่รักและผูกพันกัน ความต้องการนิยมนับถือตนเอง (Self esteem need) คือ ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสำคัญ และความ ต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ คือ ความต้องการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ (Self - actualization need) ซึ่งหมายถึง ความต้องการมีความรู้ ความเข้าใจ และใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่ให้เต็มที่ และสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้

ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการของบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป เมื่อพิจารณาในส่วนของนิสิตนักศึกษา จะเห็นได้ว่า นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยย่อมมีความคาดหวังหรือความต้องการต่อสิ่งที่พึงจะได้รับจากสถาบัน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527: 29-30) กล่าวไว้ว่า นิสิตนักศึกษามีความต้องการอะไรนั้น สังคมมหาวิทยาลัยเมืองไทยมักไม่สนใจ เพราะถือว่านิสิตนักศึกษามีหน้าที่เรียนอย่างเดียว ไม่สนใจว่านิสิตนักศึกษาจะสนใจหรือต้องการอะไรที่จริงถ้าเรารู้ว่า ความต้องการของนิสิตนักศึกษาคืออะไรแล้ว อาจทำให้ผู้บริหาร และคณาจารย์ช่วยกันปรับพฤติกรรมของนิสิตหรือการเรียนการสอนให้เข้ากันได้ดีขึ้น เช่น นิสิตนักศึกษาอยากจะทำทราบว่าความสัมพันธ์ของวิชาที่อาจารย์สอนที่มีต่อสังคมหรือชีวิตประจำวันเป็นอย่างไร อาจารย์ก็ควรเน้นและอธิบายให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจก่อนที่จะให้เนื้อหาสาระวิชา

Kauffman (1968: 10-11 อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: 29-30) กล่าวถึงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาไว้ว่า

1. นิสิตนักศึกษาต้องการให้คนอื่นมีมโนทัศน์ทางบวก และเป็นจริงต่อความสามารถของเขาในโลกของมหาวิทยาลัย และโลกกว้าง
2. เขาต้องการที่จะก้าวไปถึงจุดที่สามารถมองเห็นโครงสร้างและความสัมพันธ์ไกลซิดของความรู้ที่เรียน อันจะทำให้เขาสามารถสร้างความคิดและการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
3. เขาต้องการ เห็นความสัมพันธ์สอดคล้องของการศึกษาระดับสูงกับคุณภาพของชีวิต และอยากจะมองเห็นชีวิตมีความสัมพันธ์กับความคิดและการตัดสินใจใหม่ที่เขาส่งสร้างขึ้น

นอกจากนี้ เขายังมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่าง ๆ อันกระทบกระเทือนการดำเนินงานธุรกิจ และการบริหารมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพราะเขาคิดว่า เขามีส่วนสำคัญในการที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถให้เหตุผลที่สอดคล้องและตรงต่อความเป็นจริงแก่มหาวิทยาลัยได้

ความต้องการของนิสิตนักศึกษาดังกล่าวแล้วนั้น นับได้ว่าเป็นความต้องการที่สำคัญ และมีผลไปถึงการจกระบบการบริหาร ตลอดจนการเรียนการสอน เพื่อให้นิสิตนักศึกษาปรับความต้องการให้เข้ากับระบบ หรือปรับระบบให้เข้ากับความต้องการของนิสิตนักศึกษาก็แล้วแต่ เหตุผล และความเหมาะสมในการพิจารณาคำเนิงานเหล่านั้นของมหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาก็เป็น เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่จะได้รับความสนใจจากมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย นักการศึกษาส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญของความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ ดังเช่น Stickland (1975: 80-85) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าจะเปรียบวงการอุดมศึกษาเป็นธุรกิจแบบหนึ่ง นักศึกษาก็คือผู้บริโภค Stickland เห็นว่า อาจารย์มักจะละเลยความต้องการของผู้เรียน ถึงแม้ว่าสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ต้องทำงานวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน แต่ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่ตัวนักศึกษา ซึ่งผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงคือ อาจารย์แต่ละท่าน Stickland กล่าววว่านักศึกษามีสิทธิหลายประการที่จะเรียกร้องต้องการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. นักศึกษามีสิทธิที่จะต้องการให้อาจารย์ยอมรับนักศึกษาในฐานะปัจเจกบุคคล ในชั้นเรียนเล็ก ๆ อาจารย์ควรจะรู้จักชื่อนักศึกษาแต่ละคนอย่างทั่วถึง

2. นักศึกษามีสิทธิที่จะต้องการให้อาจารย์สนใจในการสอน และมีความกระตือรือร้นในการสอน อาจารย์ที่ไม่สนใจในการสอนจะไม่สามารถก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในตัวผู้เรียน อาจารย์ควรให้ความสนใจต่อการสอนมากกว่าการทำวิจัย

3. นักศึกษามีสิทธิที่จะต้องการให้อาจารย์เตรียมการสอนอย่างเพียงพอ เดิม อาจารย์สอนโดยวิธีบรรยายอย่างเดียว แต่การบรรยายอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับการเรียนสมัยใหม่ นักศึกษาหลาย ๆ คนอาจไม่มีพื้นฐานความรู้พอที่จะเข้าใจในสิ่งที่อธิบาย ในการบรรยายจึงจำเป็นต้องมีการแสดงตัวอย่าง ใช้สื่อการสอน การใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้หรือเทคโนโลยีในการสอนใหม่ ๆ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเรียนการสอนทุกวิชา

4. นักศึกษามีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น และโต้แย้งกับอาจารย์ วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของการศึกษาคือการพัฒนาคนใหม่มีความคิด การร่วมมือ การตัดสินใจ ในมหาวิทยาลัย นักศึกษามักไม่ค่อยจะมีโอกาสประเมิน หรือวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่อาจารย์สอน ถ้าอาจารย์ยอมรับในหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความคิดและความสามารถในการตัดสินใจ อาจารย์จะต้องให้ออกาสักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น และโต้แย้งความคิดของอาจารย์ได้

5. ในการสอน ควรจะเป็นรูปแบบที่เน้นตัวบุคคล stickland เสนอว่าในการสอนอาจารย์ควรมอบหมายงานที่ทำในชั้นเรียนให้แตกต่างกันไปแต่ละคน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะจะเกี่ยวกับการให้คะแนน ตัดเกรด แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือผลที่ผู้เรียนจะได้รับมากกว่าที่จะคำนึงถึงสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามมา

6. นักศึกษามีสิทธิต้องการเวลาจากอาจารย์นอกเหนือเวลาในชั้นเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเป็นสำคัญมากในการเรียนการสอน อาจารย์ควรมีเวลานอกห้องเรียนให้นักศึกษาได้เข้ามาปรึกษา พูดคุยด้วย

7. นักศึกษามีสิทธิที่จะรู้ว่า ระบบการตัดสินใจคะแนนเป็นอย่างไร อาจารย์ควรบอกให้รู้ตั้งแต่เริ่มบทเรียน

8. นักศึกษาควรมีสิทธิที่จะเข้าหรือไม่เข้าชั้นเรียนได้ นักศึกษาส่วนมากจะเห็นว่าการกำหนดให้เข้าชั้นเรียนเป็นสิ่งไม่จำเป็น เพราะว่าหากเขาสามารถทำได้ตามข้อกำหนดของอาจารย์ สิ่งที่อาจารย์ควรทำในเรื่องนี้ก็คือ พยายามทำให้ชั้นเรียน มีคุณค่า น่าสนใจ จน นักศึกษารูสึกเขาจะขาดอะไรไป หากไม่ได้เข้าชั้นเรียน

9. นักศึกษาควรมีสิทธิ์ที่จะประเมินวิชาและตัวอาจารย์ การประเมินการสอนโดยนักศึกษาเป็นที่ยอมรับกันในมหาวิทยาลัยหลาย ๆ แห่ง เพราะจะได้รู้ว่าวิชานั้น ๆ ให้อะไรกับผู้เรียนบ้าง อาจารย์ซึ่งไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ โต้แย้งว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมากระหว่างคะแนนที่นิสิตได้รับในการเรียนกับการให้คะแนนเพื่อประเมินอาจารย์ อย่างไรก็ตามการประเมินการสอนจะเป็นผลให้อาจารย์ได้ปรับปรุงตนเอง

นอกจากนี้ Stickland ยังมีความเห็นว่า นักศึกษาควรเรียกร้องจากสถาบัน และอาจารย์ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ การให้ความสนใจและประเมินข้อเรียกร้องเหล่านั้นอย่างระมัดระวัง จะช่วยให้มีการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ดีขึ้น ความคิดเห็นของนักศึกษาจะถูกหรือผิดอย่างไร ก็มีค่าควรแก่การให้ความสนใจ

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทย ไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปฏิริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบัน ผู้วิจัยจึงได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษามาประมวลไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลการศึกษาปฏิริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

นิสิตนักศึกษา : บุคลิกภาพ ลักษณะ และแนวบทบาท

การุณี สุทราย (2521: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ศึกษาลำดับการเกิด และบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 233 คน โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพ อี พี พี เอส (EPPS) พบว่า นิสิตหญิงมีลักษณะบุคลิกภาพความต้องการยกย่องผู้อื่น ความต้องการมิตรสัมพันธ์ ความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความต้องการขอความช่วยเหลือ และความต้องการเปลี่ยนแปลง สูงกว่านิสิตชาย แต่มีความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น และความต้องการคบเพื่อนต่างเพศต่ำกว่านิสิตชาย

พรพนา อรรถจรโรจน์ (2528: จ-ฉ) ได้ศึกษาแนวบทบาทนิสิตนักศึกษาตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกักรับ พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย มีความแตกต่างกัน

1. แนวบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิต พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนิสิตนักศึกษาปี 1 กับปี 2 ปี 1 กับปี 3 นิสิตนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์กับสาขาสังคมศาสตร์ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตนักศึกษาปี 1 กับปี 4 ปี 1 กับปี 2 ปี 1 กับปี 3 นิสิตนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์กับสาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์กับสาขาสังคมศาสตร์ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. แนวบาทในการใช้สติปัญญา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. แนวบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนิสิตนักศึกษาปี 1 กับปี 2 ปี 1 กับปี 4 นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. แนวบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนิสิตนักศึกษาปี 1 กับปี 2 นิสิตนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์กับสาขาสังคมศาสตร์ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตนักศึกษาปี 1 กับปี 3 และปี 1 กับปี 4

5. แนวบาทในการพัฒนาสังคม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6. แนวบาทที่ทำพอเป็นพิธี พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

7. แนวบาทนักรณรงค์ทางการเมือง พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนิสิตนักศึกษาปี 1 กับปี 2 และปี 1 กับปี 3

วชิรา เพ็ญโรจน์ (2528: 107) ได้ศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีลักษณะเชิงสีหัตถ์ต่างกัน พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 มีลักษณะเชิงสีหัตถ์สูงสุดที่สุด และนิสิตชั้นปีที่ 4 มีลักษณะเชิงสีหัตถ์ต่ำกว่านิสิตชั้นปีที่ 2

มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2529: 70-90) ได้ศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะนิสิตนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา : การศึกษาเฉพาะกรณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าลักษณะของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงรวม 9 ด้าน ด้านที่เป็นลำดับสูงสุดและมีอยู่ในระดับมากคือ กิริยามารยาท รองลงมาคือ รสนิยม ส่วนลักษณะที่มีอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือ ความมีเหตุผล สังคม การนำความรู้ไปใช้ การใฝ่รู้ และการใช้ภาษา ส่วนลักษณะที่มีอยู่ในระดับน้อยคือ การเมือง และศาสนา

นิสิตนักศึกษา : ความคิดเห็นที่มีต่อการสอนของอาจารย์

วรรณ ปุณฺณโชติ (2528: 177-178) ได้ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการเรียนและการสอนที่มีประสิทธิผลในระดับมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์ที่ประสบผลสำเร็จในการสอนส่วนใหญ่จำนวนเกิน 50% มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับสูง คือ ใฝ่ปฏิบัติเกือบเป็นประจำหรือเกือบทุกครั้ง ในพฤติกรรมการสอน 44 ลักษณะ ได้แก่ สอนด้วยความมั่นใจมีความรู้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ให้ออกาสนิสิตนักศึกษาซักถามทั้งในและนอกห้องเรียน สอนอย่างเต็มความสามารถ แสดงความพอใจและเต็มใจเมื่อนิสิตนักศึกษาซักถาม ปรีक्षाหรือพูดคุยด้วย ฯลฯ ส่วนพฤติกรรมการสอนอีก 6 ลักษณะ อาจารย์ส่วนใหญ่ใฝ่ปฏิบัติเพียงบางครั้งหรือปฏิบัติเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ได้แก่ การตรวจดูจำนวนหนังสือแบบเรียนหรือหนังสืออ่านประกอบ และส่ง reserved หรือส่งชื่อเพิ่มเติมเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้อ่าน ใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์และใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการสอน เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ใหม่ ๆ แก่นิสิตนักศึกษา วางแผนร่วมกับนิสิตนักศึกษาเพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

จินตนา มาพวง (2520: 59) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการสอนสาขาสังคมศาสตร์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิตและอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่ดี ได้แก่

1. ความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนิสิต ได้แก่ มีความเป็นกันเองทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เกียรตินิสิต พยายามส่งเสริมให้นิสิตเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ยินดีติดต่อกับนิสิตด้วยความจริงใจ ทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีความรู้สึที่ดีต่อนิสิตตั้งแต่แรกสอน ให้ความช่วยเหลือทั้งทางคำปรึกษา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ชมและวิจารณ์ผลงานของนิสิตอย่างยุติธรรม
2. วิธีสอน ได้แก่ อธิบายเนื้อหาวิชาอย่างชัดเจน ถูกต้อง ยกตัวอย่างได้ชัดเจน ตรงกับเนื้อหา นำผลการสอนมาปรับปรุงการสอนในคราวต่อไป แบ่งเวลาให้เนื้อหาแต่ละเรื่องได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในขณะที่สอน และอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมได้อย่างชัดเจน
3. บุคลิกภาพของอาจารย์ ได้แก่ มีความมั่นคง สุขุม รอบคอบ ใช้เหตุผลตัดสินปัญหา มีลักษณะเป็นผู้นำ ขวนขวายหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรูกว้างขวาง และทันสมัยในสาขาวิชา และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง
4. ทักษะของอาจารย์ที่มีต่อวิชาที่สอน ได้แก่ มีความชำนาญในการสอนเพราะสอนมานาน วิชาที่สอนเคยเรียนเป็นวิชาเอก หรือวิชาโทมาก่อน เป็นวิชาที่สอนจนมีชื่อเสียง มีผลงานทางวิชาการที่เชื่อถือได้
5. การประเมินผล ได้แก่ รู้เทคนิคการออกข้อสอบอย่างดี มีความกระตือรือร้นในการสอน แบ่งเวลาให้เนื้อหาแต่ละเรื่องอย่างเหมาะสม ตรวจงานต่าง ๆ และแจ้งผลการสอบของนิสิตนักศึกษาอย่างรวดเร็วและยุติธรรม

ชาดา บัวแสง (2520: 109-111) ได้วิเคราะห์ตัวประกอบที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ โดยสร้างแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อกระทงที่คาดว่าจะป็นลักษณะการสอนที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 52 ข้อ แล้วส่งให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 466 คน เป็นผู้ตอบ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. อุปกรณ์การสอน
2. ลักษณะบุคลิกภาพของอาจารย์
3. ทักษะของอาจารย์ที่มีต่อนิสิตและวิชาที่สอน
4. บรรยากาศในชั้นเรียน
5. ทักษะในการสอน

ลัดดาวลัย ชมมณฑา (2520: 73-74) ได้วิเคราะห์ตัวประกอบที่คาดว่าเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ โดยสร้างแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อกระทงที่คาดว่าป็นลักษณะการสอนที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 52 ข้อ และส่งให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต สาขามนุษยศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 449 คน เป็นผู้ตอบ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ ผลการวิจัยปรากฏว่าตัวประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. อุปกรณ์การสอน
2. บุคลิกภาพลักษณะอาจารย์
3. วิธีสอน
4. ตำราเรียน
5. ทักษะของอาจารย์ต่อนิสิต
6. ทักษะการสอน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527: ง) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจะช่วยพัฒนาความรู้ได้ดี

ปรเมศวร์ ชุนภักดิ์ (2527: 57) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับดี และหากพิจารณาจากความคิดเห็นของนักศึกษาจากแบบสอบถามเป็นรายข้อ ซึ่งช่วยตัดสินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ได้ดีกว่าการพิจารณาผลรวม พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมการสอนได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านความตองการ ความสนใจ และความสามารถของนักศึกษา

อันนับได้ว่าเป็นลักษณะของอาจารย์ที่

นิสิตนักศึกษา : พฤติกรรมการเรียน

ประโยชน์ กุปต์กาญจนากุล (2525: 113) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง "รูปแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" พบว่า นิสิตชายมีลักษณะแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่า นิสิตหญิง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าเป็นธรรมชาติของผู้ชาย ประกอบกับผู้ชายมักได้รับการอบรมใหม่ความแข็งแกร่ง และให้แสดงออกมากกว่ารู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผลและกลาติคกลาทำ มีความเป็นอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนนิสิตหญิง มีลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชาย เพราะว่า เพศหญิงตามระบบสังคมไทยถูกอบรมให้เป็นผู้ตาม ได้รับการเลี้ยงดูอบรมให้เป็นผู้สงบเสงี่ยม มีความเชื่อมั่น และปฏิบัติตาม

วรรณ ปุณโซติ (2528: 187-188) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียน และการสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมการเรียนในระดับสูงกวานิสิตนักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ถึง .001 ดังนั้น ทำรายงานหรือการบ้านทันทีไม่เก็บรอไว้ทำเมื่อจนถึงเวลาส่ง เมื่อสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อน ๆ จะมูมานะเรียนให้ดีขึ้น ทำรายงานอ่านหนังสือและทำการบ้านของแต่ละวันเสร็จเสมอ ถึงแม้งานที่อาจารย์มอบให้ทำจะไม่น่าสนใจและน่าเบื่อหน่าย ก็ตั้งใจทำจนเสร็จเรียบร้อย เมื่ออาจารย์ไหนคนควาหรืออ่านเพิ่มเติมจะรับเข้าห้องสมุดทันที เมื่อไม่เข้าใจหรือมีปัญหาเกี่ยวกับงานจะซักถามหรือขอคำปรึกษาจากอาจารย์ ไม่ยอมขาดเรียน เมื่อจำเป็นต้องขาดเรียนไปเมื่อกลับมาแล้วจะรีบทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดส่งอาจารย์ทันที ขณะเรียนไม่นั่งใจลอยหรือคิดเรื่องอื่น ถึงแม้จะไม่ชอบบางวิชา ก็พยายามเรียนเพื่อให้ได้คะแนนดี ๆ อ่านหนังสือและทำงานอย่างจริงจังส่งงานได้ทันกำหนดเวลา ไม่ใช่เวลาศึกษาวิชาใดวิชาหนึ่งมากเกินไป เพราะจะไม่มีเวลาเหลือให้กับวิชาอื่น มักจะจดงานหรือขีดเส้นใต้ข้อความที่อาจารย์เน้น เมื่ออ่านตำราเล่มหนามากจะหยุดเป็นช่วง ๆ แล้วทบทวนใจความสำคัญจนจำได้ จัดเตรียมสมุดแบบเรียนเครื่องเขียน หรืออุปกรณ์การเรียนมาพร้อมทุกวัน ทำบันทึกย่อทุกวิชาเพื่อช่วยความจำ และสะดวกในการทบทวน ในการทำรายงานมักจะใช้ตำราหรือวารสารหลายเล่ม ในการสอบจะแบ่งเวลาตอนท้ายสัก 2-3 นาที เพื่ออ่าน และตรวจคำตอบก่อนส่งอาจารย์ แต่นิสิตนักศึกษาชายมีพฤติกรรมการเรียนในระดับสูงกวาของนิสิตนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ดังนั้น ขณะเรียนตั้งใจฟังจนเข้าใจ

และจดเฉพาะหัวข้อและใจความสำคัญ ส่วนรายละเอียดจดเพิ่มเติมภายหลัง พยายามทำความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับการสะกดคำ คำนิยามสูตร ฯลฯ จึงจำได้ดี ส่วนข้ออื่น ๆ นั้นนิสิตนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีพฤติกรรมการเรียนไม่แตกต่างกัน

นิสิตนักศึกษา : การรับรู้สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2527: 112-117) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไทย ตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษา โดยเก็บข้อมูลระหว่าง พ.ศ. 2524 - 2525 ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย มีดังนี้

ลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. มีชื่อเสียงเด่นในประเทศ
2. ตั้งอยู่ในชุมชนเดินทางได้สะดวก
3. มีอาณาเขตกว้างขวาง
4. มีห้องสมุดกลาง
5. มีทุนช่วยเหลือนิสิตอย่างพอเพียง
6. มีการเลือกตั้งผู้แทนนิสิต
7. มีสนามกีฬาของตนเอง
8. ไม่มีการบังคับให้นักเรียนตามที่กำหนด
9. อาจารย์ส่วนใหญ่แต่งกายเรียบร้อย
10. ไม่มีการหยุดเรียนหรือหนีเรียนเป็นประจำ
11. ระยะทางจากภาควิชาไปยังโรงอาหารที่ใกล้ที่สุดใช้เวลาเดินทางมากกว่า 10 นาที

ลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

1. มีการเลือกตั้งผู้แทนนิสิต
2. มีอาณาเขตกว้างขวาง
3. มีห้องสมุดกลาง
4. ไม่มีการบังคับให้นักเรียนตามที่กำหนด

5. มีสำเนากีฬาของตนเอง
6. นิสิตไม่เคยรวมโครงการวิจัยในระดับปริญญาตรี
7. อาจารย์ส่วนใหญ่แต่งกายเรียบร้อย

ลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

1. ไม่มีการบังคับให้นักเรียนเรียนตามที่กำหนด
2. มีห้องสมุดกลาง
3. มีการเลือกตั้งผู้แทนนักศึกษา
4. ไม่มีเรื่องทะเลาะและยกพวกตีกัน
5. เพื่อสนิทเป็นคนมีอารมณ์ขัน

นิสิตนักศึกษา : ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527: ง) ได้ทำการวิจัย เรื่อง นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม นิสิตนักศึกษาว่า ทำให้พัฒนาความคิดและมีเหตุผลมากขึ้น ทำให้พัฒนาบุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบต่อนานที่

นิสิตนักศึกษา : ปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือ

วรรณา ปุรณโชติ และ วชิรี ทรัพย์มี (2527: 304-310) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ปัญหาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยและการให้บริการคำปรึกษาและแนะแนว" ตัวอย่าง - ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 3,029 คน จากคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่ง และอาจารย์แนะแนวของมหาวิทยาลัยดังกล่าวแห่งละ 1 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของนิสิตนักศึกษา ได้แก่

ปัญหาด้านการเงิน นิสิตนักศึกษาส่วนหนึ่งมีปัญหาระดับมากในเรื่องขาดแคลนด้านการเงิน นิสิตนักศึกษา ร้อยละ 7 มีปัญหามากในเรื่องต้องใช้เงินอย่างกระหน่ำกระแหม่ ร้อยละ 5 มีปัญหามากในเรื่องหางานให้เงินใช้น้อยเกินไป ต้องทำงานนอกเวลาเพื่อหาเงิน

ปัญหาค่านกิจกรรมและการพักผ่อนหย่อนใจ มีนิสิตนักศึกษาจำนวนร้อยละ 36 ระบุว่าตนประสบปัญหามากในเรื่องสถานที่นั่งทำงานหรืออ่านหนังสือในมหาวิทยาลัยมีไม่พอ เพียงนิสิตนักศึกษาร้อยละ 29 ระบุว่าตนมีปัญหาระดับมากในเรื่องตำราหรือหนังสืออ่านประกอบภาษาไทยมีไม่พอเพียง นอกจากนี้มีนิสิตส่วนหนึ่งระบุว่าตนมีปัญหาระดับมากในเรื่องไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมหรือใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมากเกินไป

ปัญหาคานการปรับตัวด้านการเรียน เป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนของนิสิตนักศึกษานั้น ส่วนใหญ่เป็นลักษณะปัญหาที่มีสาเหตุมาจากตัวนิสิตนักศึกษาเอง คือ ไม่ใช่เวลาศึกษาหาความรู้อย่างเพียงพอ ไม่มีแผนการเรียนที่ดี ขาดสมาธิในการเรียน ทำงานส่งไม่ทันกำหนดเวลา และมีลักษณะปัญหาส่วนน้อยที่เนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม คือ ขาดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเรียน ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์อย่างเป็นกันเอง

ความต้องการของนิสิตนักศึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่าความต้องการของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นความต้องการด้านการศึกษา คือ นิสิตนักศึกษาต้องการความช่วยเหลืออย่างมากในเรื่องการมีอุปกรณ์การเรียนอย่างพอเพียง ต้องการมีเสรีภาพในการเลือกวิชาเรียนที่ชอบ ต้องการติวเตอร์ในวิชาต่าง ๆ ต้องการเงินทุนการศึกษา และต้องการทำงานนอกเวลาเพื่อหาเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน

ความสนใจและความต้องการของนิสิตนักศึกษาในการใช้บริการให้คำปรึกษาแนะแนว มีนิสิตนักศึกษา ประมาณร้อยละ 60 เท่านั้น ที่ทราบว่ามีการให้คำปรึกษาในมหาวิทยาลัยของตน ซึ่งนับว่ายังน้อย แสดงว่า การประชาสัมพันธ์ยังไม่ได้ผลเต็มที่

มีนิสิตประมาณร้อยละ 22 เท่านั้น ที่เคยมาใช้บริการให้คำปรึกษาแนะแนวของมหาวิทยาลัยเป็นบางครั้ง จากการวิจัยครั้งนี้พบว่านิสิตนักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งต้องการปรึกษาปัญหาคานเพื่อนมากที่สุด เป็นอันดับ 1 ส่วนความต้องการที่จะปรึกษากับอาจารย์แนะแนวของมหาวิทยาลัยนั้นได้รับการระบุเป็นอันดับ 4

ทวีป ศิริรัศมี และสมทรัพย์ สุขอนันต์ (2527: 204-205) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง - สนามจันทร์ นครปฐม ปีการศึกษา 2525 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบมากที่สุดคือ

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหามากเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น ไม่สามารถเข้าใจวิชาเรียนบางวิชา ต้องการปรับปรุงความจำ และต้องการทดสอบความถนัดของตนเอง ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ก็ประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามากที่สุดเช่นเดียวกัน ได้แก่ ต้องการทดสอบความถนัดของตนเอง ไม่สามารถเข้าใจวิชาเรียนบางวิชา และอยากทราบหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะศึกษาต่อไปหลังจากจบปริญญาตรี

นวลฉวี ประเสริฐสุข (2526: 100) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสำรวจปัญหาการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ประสบปัญหาการปรับตัวด้านอนาคต เกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาด้านการเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาที่ทำการสอนในขณะนี้ เป็นวิชาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งวิชาเอกบางวิชาอาจทำให้ผู้เรียนประสบปัญหาในเรื่องการทำงานทำ จึงไม่มีแรงจูงใจในการเรียนเป็นเหตุให้เกิดปัญหาด้านการเรียน และด้านหลักสูตรการสอน ติดตามมา

สรสิทธิ์ วัชรโรทยาน และคณะ (2522: 109-117) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ปัญหาการเรียนการสอน ได้แก่ ความซับซ้อนของวิชาในหลักสูตร เนื้อหาวิชาส่วนมากไม่ทันสมัย บางเนื้อหาวิชาเน้นของต่างประเทศมากเกินไป อาจารย์มีความรู้ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน จำนวนนิสิตที่สอนหรือชั่วโมงสอนมากเกินไป ทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาตรวจงานของนิสิต ขาดแคลนตำราภาษาไทย และ - โสตทัศนูปกรณ์ สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม

สุนงกษ จามิกร และคณะ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523: 200) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสำรวจทัศนคติและความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า นิสิตต้องการใหม่มหาวิทยาลัยจัดให้มีโรง - อาหารเพิ่มเติม และต้องการให้ทางคณะหรือมหาวิทยาลัยกวัดขันโรงอาหารในด้านความสะอาด และจัดสถานที่ให้เหมาะสม เกี่ยวกับค่าน้ำดื่ม นิสิตต้องการให้มีน้ำดื่มบริสุทธิ์ไว้ตามตึกเรียน ต้องการห้องส้วมเพิ่มเติม และปรับปรุงความสะอาดของห้องส้วมที่มีอยู่

ศิริลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2523: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2522 พบว่า นักศึกษาชายมีปัญหาการเงิน ที่อยู่อาศัย และการใช้เวลาว่าง มากกว่านักศึกษาหญิง

สุรางค์ โควตระกูล (2504: 2-19) ได้ศึกษาปัญหาของนิสิตจุฬาลงกรณ์ - มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตชายมีปัญหามากกว่านิสิตหญิง เช่น ต้องการหารายได้พิเศษ ประสบ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย อาจารย์มีความสนิทสนมช่วยเหลือนิสิตน้อยเกินไป ไมกลาเขาพบอาจารย์

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ ปรากฏว่า ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา โดยทำการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ผลการวิจัย พบว่า การเปลี่ยนแปลงของนิสิตนักศึกษาในระยะเวลาต่อเนื่องกัน ที่มีอยู่มาก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงค่านิยม และทัศนคติของนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ ผลการวิจัยได้พบ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของนิสิตนักศึกษาทั้งในระยะสั้นและยาวกล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงระยะสั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อ การศึกษา กิจกรรมนอกหลักสูตร และการวางแผนประกอบอาชีพ ส่วนการเปลี่ยนแปลงระยะยาว เป็นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับ กระบวนการพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีลักษณะเริ่มจากการเป็นกลุ่มที่เจียม ๆ ในช่วงทศวรรษ 1950 แล้วเปลี่ยนแปลงเป็นกลุ่มที่ต่อต้าน ในช่วงปี 1960 และมีลักษณะต่อต้านลดน้อยลง ในปี 1970 (Educational Testing Service 1984: 1-2)

สำหรับงานวิจัยอื่น ๆ ในต่างประเทศ ได้นำมาประมวลไว้ในที่นี้ เฉพาะเรื่องที่จะใช้ประกอบการวิเคราะห์ผลการศึกษากฎิกริยานิสิตนักศึกษา ซึ่งได้แก่ งานวิจัยดังต่อไปนี้

Feldman and Newcomb (1970: 326-333) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของมหาวิทยาลัยที่มีต่อนักศึกษาในสหรัฐอเมริกา สรุปได้ว่า

1. การเปลี่ยนแปลงระหว่างชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ปรากฏในหลาย ๆ ลักษณะ และเกิดขึ้นคล้ายคลึงกันทั่วไปในมหาวิทยาลัยประเภทต่าง ๆ โดยมีรูปแบบที่พ้องกัน
2. ระดับและธรรมชาติของอิทธิพลของมหาวิทยาลัยประเภทต่างกัน จะแตกต่างกัน เพราะตัวป้อนที่เป็นนักศึกษามีลักษณะต่างกัน ดังนั้นจึงควรศึกษาลักษณะของนักศึกษาด้วย
3. ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ประสบการณ์ของนักศึกษาจะสัมพันธ์กับความแตกต่างทางวิชาการ และสาขาวิชา โดยนักศึกษาที่มีธรรมชาติและลักษณะต่างกัน จะมีประสบการณ์ต่างกัน

4. การรักษาค่านิยมหรือทัศนคติที่มีอยู่ มหาวิทยาลัยอาจจะทำให้ลดลง หรือเปลี่ยนแปลงก็ได้ นับว่าเป็นอิทธิพลที่สำคัญในเรื่องการปรับเปลี่ยนค่านิยมหรือทัศนคติ

5. คณาจารย์แต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา แต่จะไม่มีอิทธิพลมากในแง่ของสถาบันทั้งหมด อาจารย์จะเป็นเพียงส่วนย่อย แต่อาจารย์จะมีอิทธิพลเมื่อผนวกกับความคิดเห็นของเพื่อน ซึ่งถ้าความคิดเห็นสนับสนุนส่งเสริมกัน จะก่อให้เกิดอิทธิพลสูง

6. สภาพการณ์ของอิทธิพลของสถาบันจะมีมากที่สุดในเมืองมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ที่มีนักศึกษาอาศัยอยู่ในหอพัก สภาพการณ์เหล่านี้ก่อให้เกิดความคล้ายคลึงกันในหมู่คณาจารย์และนักศึกษาทั้งหมด ที่จะมีปฏิกริยาซึ่งกันและกัน โดยโอกาสที่จะปฏิบัติต่อกันอย่างสับสนเนื่อง ทำให้เกิดปฏิกริยาที่เป็นทางการในหมู่นักศึกษา และระหว่างคณาจารย์กับนักศึกษา

7. นอกจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถาบันโดยส่วนรวมในวงกว้างแล้ว ยังมีผลทางกายภาพย่อย ๆ ของสถาบัน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อภูมิหลังและบุคลิกภาพของนักศึกษา

Feldman and Newcomb (1970: 31) ศึกษาโดยใช้ scale วัดระดับของความเชื่อที่ปิด ซึ่งเป็นลักษณะเชิงลัทธิธันต์ (Dogmatism) ไม่สามารถรับความคิดใหม่ ๆ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างสูงระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 กล่าวคือ นักศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะอำนาจนิยมน้อยลง (less authoritarian) ลักษณะเชิงลัทธิธันต์น้อยลง (less dogmatic) ความนิยมในเชื้อชาติลดลง (less ethnocentric) และมีอคติน้อยลง (less prejudiced) มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1

งานวิจัยเกี่ยวกับนักศึกษาและการเรียนการสอน

Youge and Sassenrath (1969: 44-52) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ จากการประเมินของนักศึกษา ปรากฏว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 9 ประการคือ

1. ความเชื่อมั่นและความคล่องในการพูด
2. อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน
3. มีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา
4. ให้ความสนใจและกระตุ้นความคิดของนักศึกษา
5. มีความยุติธรรมในการประเมินผล

6. ใช้อุปกรณ์การสอนเหมาะกับเนื้อหาวิชา
7. ความถี่ของการประเมินผล
8. มีความรู้ความสนใจในเนื้อหาวิชา
9. การเตรียมการสอน

Wotruba and Wright (1975: 653-663) ได้สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาของ Sandi ago Univeristy ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการสอนที่มีความสำคัญมาก ได้แก่

1. มีความรู้กว้างขวาง ถูกต้อง และทันสมัย
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น
3. มีความกระตือรือร้นในการสอน
4. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
5. อธิบายให้เข้าใจได้ง่าย และยกตัวอย่างชัดเจน
6. ช่วยเหลือผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน
7. มีความยุติธรรมในการประเมินผล
8. สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ความคิด
9. มีชีวิตชีวา สนุกสนานในการสอน

Wilson (1975:104) ได้ศึกษาพบว่า อาจารย์ที่ดีตามความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์ด้วยกันเอง จะต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการคือ

1. เห็นความสำคัญของการสอน
2. พยายามที่จะทำให้วิชาที่สอนมีความน่าสนใจ
3. มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาอย่างดี และให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่องิจกรรมนักศึกษา

Soresen (1973: 39-45) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่ออำนาจของมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา เพื่อต้องการทราบวามบุคคลกลุ่มใดในมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลต่อการวางนโยบายและควบคุมการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา โดยศึกษากับกลุ่มนักศึกษาของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ผลการวิจัย พบว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้บริหารนั้น นักศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งมีความเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยหนึ่งมีความเห็นว่า ผู้บริหารมีอิทธิพลมากกว่าที่ควรจะเป็น ส่วนอีกมหาวิทยาลัยหนึ่ง นักศึกษามีความเห็นว่า ผู้บริหารมีอิทธิพลน้อยกว่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาทั้งสองมหาวิทยาลัยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มนักศึกษามีอิทธิพลต่อการวางนโยบาย และการดำเนินงานกิจกรรมศึกษาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ปัญหาของนิสิตนักศึกษา

Hood (1974: 130-A) ได้ศึกษาปัญหาส่วนตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนอร์ทเท็กซัส ปีการศึกษา 1970 เพื่อเปรียบเทียบกับปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในช่วงปี 1960 และ 1950 โดยใช้แบบสอบถามของมูเนย์ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาปี 1970 มีปัญหาทั่วไป ปัญหาสำคัญ และความถี่ของการเกิดปัญหาสูงกว่านักศึกษาระดับปี 1960 และ 1950 นักศึกษาทั้งสามกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างสูงในลำดับที่ความสำคัญของปัญหาในช่วงระยะเวลาที่ห่างกันแต่ละช่วง และการเปลี่ยนแปลงที่เห็นเด่นชัดคือ ปัญหาการเงิน ปัญหาที่อยู่อาศัย และปัญหาการทำงานนอกเวลา เลื่อนจากลำดับที่ 9 ในปี 1950 เป็นลำดับที่ 4 ในปี 1970 นอกจากนี้ นักศึกษาหญิงในปี 1970 มีปัญหาเพิ่มขึ้นจากปี 1960 และ 1950 มากกว่านักศึกษาชาย ซึ่งมีระดับคงที่ของปัญหาสัมพันธ์กันในระยะเวลาทั้ง 2 ช่วงนี้